

УДК 342.951(4/9):328.185

Руслан Анатолійович КУЗЬМІН,

слухач 1 курсу магістратури факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Сергій Олександрович ШАТРАВА,

професор кафедри адміністративної діяльності поліції

факультету № 3 Харківського національного

університету внутрішніх справ,

доктор юридичних наук, професор

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН В АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІЙ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Небезпека, яку становить корупція для розвитку людства, зумовила засоби захисту світового співтовариства, що засвідчено у міжнародних антикорупційних ініціативах, у виробленні фундаментальних міжнародних документів у боротьбі з корупцією. Головною лінією політики Української держави, спрямованою на інтеграцію України до світового співтовариства, наближення українського законодавства до міжнародних стандартів, є імплементація важливих положень міжнародних договорів у такій принципово нагальній сфері, як боротьба з корупцією [1].

У 2015 році громадська організація «Transparency International Україна» оприлюднила Порівняльну таблицю, відповідно до якої найменш корумпованими країнами в світі є: Данія, Фінляндія, Швеція, Нова Зеландія, Нідерланди та Норвегія, Канада, Німеччина. Україна в даному рейтингу розділяє 142-е місце з Угандою і Коморськими островами, як і раніше залишаючись в клубі найбільш корумпованих країн. Відповідно до наведеної статистики, можна з упевненістю стверджувати, що багатьом країнам вдалося створити ефективний механізм протидії корупційним проявам.

Розглянемо досвід окремих країн, які ефективно ведуть боротьбу з корупцією.

Найменш корумпованою країною на сьогодні, залишається Данія, завдяки своїм успішно діючим антикорупційним законодавством та ініціативам. Так, наприклад, усі великі організації стали притримуватися політики «абсолютної

нетерпимості», тобто неприйнятність хабарництва у межах власних організацій або процесу співпраці із зовнішніми партнерами. Крім того, в Данії існують етичні кодекси або кодекси честі чиновників, спеціальні контрольно-наглядові органи, висока громадянська ініціатива, забезпечення гласності та відкритості на рівні правління [2].

У Новій Зеландії антикорупційною стратегією є гнучке корпоративне управління і управління персоналом. В цій країні майже немає таких понять, як «кадровий ліміт» або «реєстр посад». Немає ніяких обмежень в оплаті праці. Розмір заробітної праці встановлюється на основі принципу компетенції і у відповідності з кінцевим результатом роботи. Фінансування державного органу, включаючи його заробітні плати залежить від його конкретних цілей [3].

Стосовно стратегії Швеції в області протидії корупції, можна виокремити такі фактори: 1) Швеція до середини XIX століття вважалася країною, наскрізь пронизаною корупцією, але після прийнятого елітою і керівництвом країни стратегічного рішення про повну модернізацію країни в ній був розроблений і почав виконуватися комплекс заходів, спрямованих на повне виключення корисливих міркувань у чиновників; державне регулювання було засновано на стимулах чесного і відповідального управління – через податки, пільги та субсидії, а не за допомогою заборон і дозволів, одержуваних з тих чи інших органів влади; 2) одночасно шведський парламент і уряд встановили високі етичні стандарти для чиновників і почали домагатися їх виконання; лише через декілька років чесність стала престижною нормою серед державної бюрократії; 3) у Швеції велику роль у протидії корупції відіграють церква і громадська думка, завдяки яким у цій країні з підозрою поставляться до будь-якого бізнесмена, який зумів за короткий період отримати дуже високий дохід, або до чиновника, доходи якого істотно нижче його витрат [4].

Досить цікавою є практика боротьби з корупцією Сінгапура, так як дана країна, на відміну від деяких європейських з стабільною економікою була й дуже бідною та корумпованою. До моменту здобуття незалежності у 1965 році, Сінгапур опинився в ситуації, чимось подібній пострадянській Україні. Країна знаходилася у дуже тяжкому економічному стані і була наскрізь пронизана беззаконням. Населення мало низький рівень освіти і не вміло захищати свої права [5].

Люксембург має хорошу практику залучення громадського сектора у боротьбі з корупцією, а також під час захисту інформаторів. В цій країні діє спеціальна гаряча лінія, що дозволяє громадськості залишатися анонімами при повідомленні про корупційні правопорушення [6].

У Канаді правові заходи запобігання та протидії корупції у парламенті встановлюються нормами кримінального і конституційного права. Вони розповсюджуються на всіх членів парламенту, а також на всіх членів правління [7].

З урахуванням особливостей історичного розвитку країн, їх географічних особливостей та властивих їм корупційних проявів дає підстави дослідникам виділяти кілька моделей корупції, іменованих у даній класифікації назвою певного континенту.

Підводячи підсумки всього вищесказаного, можна виокремити спільні адміністративні заходи протидії корупції усіх цих країн та визначити, які з них необхідно застосувати в Україні: 1) забезпечення чесного і відповідального управління за допомогою справедливих податків, пільг та субсидій, поряд зі скороченням (обмеженням) заборон і дозволів, одержуваних у тих чи інших органів влади (йдеться про спрощення бюрократичних процедур, а також розширення прозорості процесу здійснення владних повноважень); 2) цілковита незалежність судової влади; 3) встановлення і жорсткий нагляд за дотриманням високих етичних стандартів для посадових осіб; 4) висока ступінь соціального захисту державних службовців (заробітна плата має бути вищою, ніж у приватному секторі, наявність «соціального пакету», пенсії, пільги тощо, дозвіл займатися підприємницькою діяльністю за відсутності конфлікту інтересів); 5) незалежність засобів масової інформації, розширення залучення громадського сектора до протидії корупції; 6) удосконалення законів та організаційне забезпечення їх виконання; 7) створення сучасних економічних механізмів, що дозволило б посадовим особам збільшити свої доходи, не порушуючи правила і закони; 8) підсилення ролі ринків і конкуренції, тим самим зменшивши розмір потенційного прибутку від корупції. До останнього також відноситься конкуренція в наданні державних послуг, за умови дублювання одними державними органами функцій інших органів; 9) якісне інформаційне забезпечення громадян (включає їх публічне роз'яснення, громадську експертизу законів,

доведення до фізичних та юридичних осіб прав і обов'язків, дотримання судових процедур зокрема в сфері надання адміністративних послуг).

Список бібліографічних посилань

1. Мусієнко О. П. Адміністративно-правові заходи запобігання та протидії корупції в органах виконавчої влади і місцевого самоврядування в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 24 с. URL: http://www.vmurol.com.ua/upload/Naukovo_doslidna%20robota/Specradi/Musienko/Musienko_O_P_aref.pdf (дата звернення: 08.11.2018).

2. Звіт ЄС про корупцію. Брюсель. 2014 // Studfiles : файловий архив студентів. URL: <http://www.studfiles.ru/preview/2042647> (дата звернення: 08.11.2018).

3. Henderson J., Cave S., Petrie M. National Integrity System: Country Study Report. New Zealand. 2003. URL: <https://www.transparency.org.nz/docs/2003/NIS%20New%20Zealand%202003.pdf> (дата звернення: 08.11.2018).

4. Швеція: сделано с умом. Особенности работы со шведскими бизнесменами // Open business. URL: http://www.openbusiness.ru/html_euro/shved_open1.htm (дата звернення: 08.11.2018).

5. Сиротин А. Опыт борьбы с коррупцией в Сингапуре. URL: <http://www.acrc.org.ua/ua/news-and-events/articles/all/opyt-borbyi-s-korruptcziej-v-singapore-lechenie-zaraznoj-zhadnosti.html> (дата звернення: 08.11.2018).

6. Annex Luxembourg to the EU Anti-Corruption Report // European Commission : офіц. сайт. URL: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruptionreport/docs/2014_acr_luxembourg_chapter_en.pdf (дата звернення: 08.11.2018).

7. Халковський О. М. Досвід протидії корупції у зарубіжних країнах. *Економіка та держава*. 2011. № 3. С. 104–106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2011_3_30 (дата звернення: 08.11.2018).

Одержано 23.11.2018

